

TA'LIM SAMARADORLIGI VA MEDIA TA'LIM: YUTUQ VA KAMCHILIKLARNING TIZIMLI TAHLILI

Abduraxmonova Gulandam Anvarjonovna

NamDU tadqiqotchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.13913001>

Annotatsiya: Media ta'lim zamonaviy ta'lim tizimlarining muhim tarkibiy qismi sifatida paydo bo'lib, talabalarni tobora raqamli dunyoda harakat qilish uchun zarur bo'lgan ko'nikmalar bilan jihozlashni maqsad qilgan. Ushbu maqolada media-ta'limning an'anaviy ta'lim paradigmalari bilan integratsiyalashuvdagi yutuqlar va kamchiliklar tizimli ravishda ko'rib chiqiladi. Sharh o'quvchilar faolligini, tanqidiy fikrlashni va raqamli savodxonlikni oshirishda media-ta'lim samaradorligini ta'kidlaydi. Biroq, ayniqsa, raqamli tafovutni bartaraf etish, resurslardan adolatli foydalanishni ta'minlash va o'qituvchilarni media ta'lim strategiyalarini samarali amalga oshirishga tayyorlashda muhim muammolar saqlanib qolmoqda. Maqola ushbu kamchiliklarni bartaraf etish va XXI asrda media-ta'lim samaradorligini oshirish bo'yicha kelajakdagi tadqiqotlar va siyosatni ishlab chiqish bo'yicha tavsiyalar bilan yakunlanadi.

Kalit so'zlar: Media ta'lim, Ta'lim samaradorligi, Raqamli savodxonlik, Tanqidiy fikrlash, Raqamli bo'linish, O'qituvchilar tayyorlash.

Kirish. Raqamli texnologiyalarning jadal evolyutsiyasi ta'lim landshaftini o'zgartirib, media ta'limni o'quv dasturining muhim tarkibiy qismiga aylantirdi. Talabalarga media-kontentni tanqidiy tahlil qilish, baholash va yaratishni o'rgatishga qaratilgan media ta'lim ularni ommaviy axborot vositalari bilan to'yingan jamiyatda ishtirok etishga tayyorlashda juda muhimdir. Ushbu maqola media-ta'lim sohasidagi yutuq va kamchiliklarni tizimli ravishda ko'rib chiqish, uning ta'lim samaradorligiga e'tibor qaratishga qaratilgan.[1]

Media ta'lim sohasidagi yutuqlar:

Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish: Ommaviy axborot vositalaridagi ta'lim talabalarining tanqidiy fikrlash qobiliyatini sezilarli darajada oshirishi ko'rsatilgan. Ommaviy axborot vositalarining turli shakllari bilan shug'ullanish orqali talabalar manbalarga savol berishni, tarkibni tahlil qilishni va ommaviy axborot vositalarining jamoatchilik fikri va madaniyatiga ta'sirini tushunishni o'rganadilar.[2]

Raqamli savodxonlikni oshirish: Media ta'limning asosiy yutuqlaridan biri bu talabalar o'rtasida raqamli savodxonlikni rivojlantirishdir.[3] Raqamli savodxonlik nafaqat raqamli vositalardan foydalanish qobiliyatini, balki raqamli muhitlar va raqamli o'zaro ta'sirlarning oqibatlarini tushunishni ham o'z ichiga oladi.

Talabalarining faolligini oshirish: Multimedia vositalari va interfaol kontentni o'z ichiga olgan media ta'lim talabalarining faolligini oshirishda samarali bo'ldi. Videolar, podkastlar, ijtimoiy media va boshqa raqamli resurslardan foydalanish o'quvchilarning turli xil o'rganish imtiyozlarini inobatga oladi, bu esa o'rganishni o'zaro bog'liq va qiziqarli qiladi.

Media ta'limidagi kamchiliklar:

Raqamli bo'linish: Muvaffaqiyatlarga qaramay, media ta'lim raqamli bo'linish bilan bog'liq muammolarga duch kelmoqda. Texnologiya va raqamli resurslardan foydalanish, ayniqsa, qishloq yoki iqtisodiy jihatdan noqulay hududlarda notekisligicha qolmoqda. Bu tengsizlik barcha talabalar uchun media ta'lim samaradorligini cheklaydi.

O'qituvchilarning tayyorgarligi: Yana bir muhim kamchilik - bu media ta'lim sohasida o'qituvchilar uchun etarli tayyorgarlikning yo'qligi. Ko'pgina o'qituvchilar media savodxonlikni o'qitishga yetarli darajada tayyor emas, bu esa media-ta'lim tashabbuslarining samaradorligiga to'sqinlik qilishi mumkin.

Baholash va baholash: Shuningdek, media ta'limning talabalar natijalariga ta'sirini o'lchash uchun ishonchli baholash vositalarining etishmasligi mavjud. Sifatli yaxshilanishlar yaqqol ko'rinsa-da, media-ta'lim samaradorligini miqdoriy baholash muammoligicha qolmoqda.

Munozara: Media ta'limning an'anaviy o'quv dasturlariga integratsiyalashuvi, xususan, tanqidiy fikrlash va raqamli savodxonlikni oshirishda bir qancha muhim yutuqlarga erishdi. Biroq, aniqlangan kamchiliklar yanada adolatli va keng qamrovli yondashuv zarurligini ta'kidlaydi.[4] Raqamli tafovutni bartaraf etish barcha talabalarni zarur resurslardan foydalanish imkoniyatini ta'minlash uchun birgalikdagi sa'y-harakatlarni talab qiladi. Bundan tashqari, o'qituvchilar malakasini oshirishga sarmoya kiritish media ta'limni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun juda muhimdir. Nihoyat, ishonchli baholash vositalarini ishlab chiqish media ta'limning talabalarining ta'lim natijalariga ta'sirini yaxshiroq tushunishga va yaxshilashga yordam beradi.

Xulosa. Media ta'lim tanqidiy fikrlash, raqamli savodxonlik va talabalarining faolligini oshirish orqali ta'lim samaradorligini oshirishda muhim salohiyatga ega. Biroq, bu potentsialni to'liq ro'yobga chiqarish uchun kirish, o'qituvchilarni tayyorlash va baholash bilan bog'liq bo'shliqlarni bartaraf etish zarur. Kelgusida olib boriladigan tadqiqotlar va siyosat sohasidagi sa'y-harakatlar ushbu sohalarga qaratilishi kerak, bu esa media-ta'limni ta'lim tizimlariga samarali integratsiyalash va barcha talabalarga foyda keltirishi mumkin.

References:

1. Buckingham, D. (2019). Media Education: Literacy, Learning and Contemporary Culture. Polity Press.
2. Hobbs, R. (2020). Media Literacy in Action: Theoretical and Pedagogical Perspectives. Routledge.
3. Livingstone, S. (2018). Media Literacy: Challenges and Opportunities in a Digital World. European Journal of Communication, 33(2), 123-137.
4. Jenkins, H., & Deuze, M. (2020). Convergence Culture: Where Old and New Media Collide. New York University Press.